

Avdelningen för juridik
Helena Linde
Avdelningen ekonomi och styrning
Björn Kullander och Martin Lidhamn

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)

Sammanfattning

SKR beklagar utredningens tonvikt vid intresset av en stärkt statlig styrning istället för ömsesidig samverkan och kommunal självstyrelse.

SKR vill inledningsvis starkt betona att en utveckling mot en stärkt statlig styrning riskerar att motverka den kommunala självstyrelsens betydelse för den lokala och regionala demokratin.

SKR betonar att en samverkansforms lämplighet alltid måste bedömas med hänsyn till vad som ska uppnås i samverkan. Generella bedömningar fyller inte sitt syfte och rättsliga bedömningar måste göras i sitt sammanhang.

SKR beklagar utredningens syn på samverkan genom överenskommelser mellan staten och SKR. Det överskuggar behovet av samverkan kring sektorns finansiering och en ändamålsenlig statsbidragsprincip för de satsningar som överenskommelser syftar till att hantera. Viktigt att framhålla i sammanhanget att överenskommelser inte bara är en finansieringsfråga – utan också ofta rör målsättningar eller gemensam inriktning inom ett politikområde.

SKR avstyrker att krav införs i hälso- och sjukvårdslagen innebärande att de regioner som ingår i en samverkansregion genom reglering ska förmås samverka i en gemensam nämnd eller genom ett kommunalförbund.

SKR avstyrker förslaget om en stärkt roll för länsstyrelserna och inrättandet av regionala kommunråd.

SKR motsätter sig inte förslaget om att utreda införande av handlingsoffentlighet i SKR:s verksamhet, men vill samtidigt peka på att en sådan lagstiftning kommer att behöva hantera många svåra avvägningar.

SKR delar utredningens bedömning att det behövs en formalisering av regeringens överläggningar med kommunsektorn. SKR tillstyrker förslaget om en lag för formaliserade samråd.

SKR tillstyrker förslagen om förtydligande i kommunallagen när det gäller förutsättningarna för att delta i kommunala sammanträden på distans.

Allmänna synpunkter

SKR instämmer i utredningens inledande och närmast självklara bedömning att samverkan innebär att de deltagande måste ges en verklig möjlighet att påverka. Ömsesidighet är en given utgångspunkt för samverkan. Det borde dock mer präglad betänkandet som helhet.

I utredningen kartläggs och bedöms de former som används i statens samverkan med kommuner och regioner. Vissa samverkansformer har större betydelse än andra och bedömningarna lägger grunden för utredningens förslag. Bedömningarna kan – om de får stå oemotsagda – komma att påverka annat senare utredningsarbete och det är olyckligt. SKR vill därför lyfta fram några av dessa bedömningar – i första hand de bedömningar som förbundet ställer sig bakom, men också de som avvisas av olika skäl.

SKR vill inledningsvis betona att en samverkansforms lämplighet alltid måste bedömas med hänsyn till vad som ska uppnås i samverkan. Det finns därför stora risker i generella bedömningar. Rättsliga bedömningar måste göras i sitt sammanhang.

SKR hänvisar i övrigt även till det särskilda yttrandet från SKR:s experter i utredningen (se sid 567 ff. i utredningens betänkande).

Kap 11 Statens samverkan med kommunerna

11.3.1 Informationsutbyte

SKR delar inte utredningens bedömning att “den största utmaningen ligger i att kanalisera information mellan staten och kommunerna”.

Informationsdelning mellan staten och kommunerna är inte en utmaning i sig. Utmaningen ligger mer i behovet av samordning – företrädesvis i den statliga organisationen. Från kommunal utgångspunkt ligger statens utmaning snarare i att de statliga myndigheterna ställer krav och styr över uppgifter i förhållande till kommuner och regioner utan kunskap om andra statliga aktörers handlande. Enligt SKR:s uppfattning skulle därför verktyg för en inbördes samordning behöva utgå från respektive sakområde, inte via eller genom länsstyrelserna. Fackmyndigheterna behöver med andra ord

stärka sin förmåga att samråda sinsemellan utan att länsstyrelserna därmed ges en starkare roll.

11.4 Kunskapsstyrning

SKR instämmer i att systemet med kunskapsstyrning i huvudsak fungerar tillfredställande och bör samordnas i formaliserade strukturer.

SKR framhåller mot den bakgrunden vikten av att systemet för kunskapsstyrning får utvecklas i ömsesidig dialog med företrädare för kommuner och regioner samt inom ramen för de partnerskap som kommuner och regioner har med myndigheterna i Rådet för styrning med kunskap. Det vore synnerligen olyckligt om utvecklingen skulle gå mot en mer ensidig myndighetsstyrning.

SKR betonar därför betydelsen av att goda dialogformer framhålls i instruktioner och annan styrning.

11.7 Användning av avtal som grund för samverkan

SKR konstaterar att frågan om avtalsformen är lämplig eller inte i samverkan kring en viss uppgift beror just på uppgiften – inte på själva formen.

Under avsnittet 11.7 diskuteras lämpligheten av när och under vilka förutsättningar staten och kommunsektorn kan samverka med avtal som grund. Utredaren avfärdar inte samverkansformen generellt men pekar på vikten av att krav på reglering av tvistlösning, ansvarsfördelning, uppföljning och revision tillgodoses. Utredaren slår samtidigt fast att frågor om grundläggande åtaganden av nationellt intresse inte bör hanteras genom avtal. Avsnittet tar särskilt sikte på statens samverkan med kommunsektorn med avtal som grund inom hälso- och sjukvårdens område. Andra områden med stora krav på samverkan – exempelvis inom infrastrukturområdet berörs inte.

De exempel som lyfts fram inom hälso- och sjukvård aktualiserar komplexa frågeställningar om samverkan. Utredningen tar bl.a. upp specifika uppgifter – som exempelvis ansvaret för praktiska inslag i grundutbildning och modeller för fördelning av medel med koppling mellan verksamhet och forskning. Frågor av det slaget kräver en djupgående analys av konsekvenserna av de bedömningar som görs. I ett så brett utredningsuppdrag som det nu aktuella finns det inte utrymme för sådana analyser.

Generella bedömningar med koppling till enskilda sakfrågor kan – om de tas ur sitt sammanhang – riskera att styra senare utredningsarbete på ett direkt skadligt vis. Vikten av att ställningstaganden till förutsättningarna för sådan samverkan måste utredas i sitt eget sammanhang.

SKR avstår mot den bakgrunden till att ta ställning till om det är möjligt att ställa sig bakom de slutsatser som dras i avsnittet om samverkan genom avtal inom det gemensamma ansvaret för samverkan kring utbildnings- och forskningsfrågor.

11.8 Bildande av privaträttsliga subjekt

SKR delar inte bedömningen när det gäller samverkan mellan staten och kommunsektorn i privaträttslig form – som exempelvis i gemensamt ägda bolag. Utredningen gör bedömningen att det inte är lämpligt att använda privaträttsliga subjekt som en form för sådan samverkan.

I sammanhanget nämns bl.a. SOS Alarm. Organiseringen av SOS Alarm har varit föremål för utredning vid flera tillfällen, senast i den s.k. "112-utredningen" år 2018. Samordningen av SOS Alarm är en komplex och svår uppgift där det finns många aspekter att beakta. Ställningstaganden och bedömningar om vad som är en lämplig form för den nationella alarmeringsverksamheten bör därför hänvisas till utredningsarbete med starkare koppling till uppgiften – eftersom det är där förutsättningarna finns för att ta ställning till vad som är mest ändamålsenligt.

SKR motsätter sig att samverkan i bolagsform avfärdas.

11.9 Samverkan inom olika verksamhetsområden och vid olika behov – som skola, socialtjänst, bibliotek och regional utveckling

SKR noterar att utredningen – när det gäller samverkan inom socialtjänsten, på skolområdet och inom biblioteksområdet – kommit fram till att den rådande ordningen i huvudsak får anses tillräcklig.

SKR avvisar däremot med bestämdhet utredningens överväganden när det gäller det regionala utvecklingsområdet. Utredningen menar att befintliga samverkansformer kan stärkas genom att mer specifika krav ställs i form av uppdrag och uttalade krav i myndighetsinstruktioner. Utredaren framhåller att länsstyrelsernas kompetens på området behöver tas till tillvara i högre utsträckning och att statliga myndigheter får i uppdrag att samverka med länsstyrelserna.

SKR konstaterar att det är bra om statliga myndigheter instrueras att samverka bättre. Det är ett återkommande problem att de statliga myndigheternas styr signaler i förhållande till lokal och regional nivå kan framstå som motstridiga och skapa målkonflikter i tillämpnings-sammanhang. Att lyfta fram länsstyrelserna som katalysator för sådan samordning bidrar enligt SKR:s uppfattning till än större oklarhet kring länsstyrelsernas roll inom regional utveckling.

11.10 Länsstyrelsernas roll i samverkan

SKR delar inte utredarens syn på samverkan mellan kommunsektorn och länsstyrelserna. Utredningen menar att relationen bör utvecklas i riktning mot en förtydligad och förstärkt roll för länsstyrelserna och att statliga myndigheter bör förmås att involvera länsstyrelserna mer i det arbete som berör kommuner och regioner.

Det är möjligt att det kan vara en fördel från statlig utgångspunkt att uppdra till myndigheterna att involvera länsstyrelserna mer. Från kommunal utgångspunkt är det i det här sammanhanget mer väsentligt att kommunikationen med statliga myndigheter inte "filtreras" genom en annan myndighet. I frågor som gäller exempelvis infrastrukturplanering behöver dialogen föras direkt mellan berörda kommuner och de statliga fackmyndigheterna.

SKR avstyrker utredarens förslag att det inom varje länsstyrelse ska finnas ett obligatoriskt "regionalt kommunråd" för samverkan och informationsutbyte under ledning av landshövdingen som ordförande. Sådan samverkan kan naturligtvis vara av värde men bör vila på frivillig grund. Hur kommunerna och regionerna bör vara representerade i sådana sammanhang bör också avgöras i ömsesidig dialog.

SKR anser inte heller att det behövs en tvingande regel. Redan idag är det fullt möjligt att under frivilliga former skapa ytor där företrädare för länsstyrelsen och kommunerna i länet kan mötas för att utbyta tankar kring aktuella frågor. Att skapa en tvingande struktur för detta, där staten svarar för urvalet av deltagande kommuner, riskerar att undergräva regionernas roll inom området för regional utveckling. SKR vill särskilt peka på risken för att inrättande av ett obligatoriskt regionalt kommunråd bidrar till att förstärka den otydlighet som redan finns kring roller och mandat inom det regionala utvecklingsuppdraget. Reformen, där det regionala utvecklingsansvaret överfördes till regionerna har bara ett par år på nacken. Aktörerna behöver tid att finna sina respektive roller och arbetsformer.

SKR vill även peka på att länsstyrelsernas arbetsformer och samverkanssätt numera skiljer sig väsentligt åt över landet – vilket naturligtvis också har stor betydelse för i vilken struktur och om vad dialog bäst kan föras med kommuner och regioner inom ett län.

SKR avstyrker mot denna bakgrund förslaget om inrättande av obligatoriska regionala kommunråd och en stärkt roll för länsstyrelserna.

11.11 Samverkan i kris och krisberedskap

SKR instämmer i utredningens bedömning när det gäller länsstyrelsernas roll i kris och krisberedskap. Upparbetade strukturer bör självklart

användas i största möjliga utsträckning och länsstyrelserna bör enligt förbundets uppfattning även fortsättningsvis ha det geografiska områdesansvaret. Frågan om överenskommelser mellan staten och SKR inom kris och krisberedskap behandlas samlat senare i förbundets yttrande.

SKR konstaterar att de organisatoriska frågorna i kris och krisberedskap är föremål för utveckling och utredning i flera sammanhang. SKR vill inte föregå de ställningstaganden sådant utredningsarbete motiverar.

12 Statens samverkan med SKR

12.2.1-3 Överenskommelsernas rättsliga status, grundlagsenlighet och lämplighet

SKR instämmer i utredningens bedömning att överenskommelser mellan staten och SKR är förenliga med regeringsformens reglering. Överenskommelserna saknar inslag av myndighetsutövning och de innebär inte heller något kringgående av finansieringsprincipen. SKR delar dock inte utredarens syn på lämpligheten av sådana överenskommelser.

Samverkan genom överenskommelser är en sammansatt fråga.

Som framgår av utredningens arbete finns ett antal överenskommelser mellan staten och SKR. De är av olika karaktär och storlek. Utredningens kritik mot formen står inte i proportion till vad överenskommelserna betyder för sektorns hela ansvar. Inom regionernas verksamhet utgör överenskommelserna, exklusive läkemedelsförmånen, endast 1,9 procent av bruttokostnaderna.

Förbundet ser både för- och nackdelar med ordningen att träffa överenskommelser. En fördel är att det sker en dialog mellan företrädare för Regeringskansliet och SKR om vad som ska uppnås med statsbidragen, men också att det inom ramen för en överenskommelse finns möjligheter att formulera gemensamma målsättningar och samsyn kring inriktningen av en satsning. En nackdel är att dialogen förs sent och att regionerna inte kan räkna in medlen i budgetprocessen. Det försvårar ekonomistyrningen.

Regeringen har aviserat att flera överenskommelser på hälso- och sjukvårdsområdet kommer övergå till förordningsstyrda statsbidrag. Det är regeringens val.

SKR vill i sammanhanget framhålla några viktiga aspekter på denna omläggning av politiken. Oavsett om den statliga finansieringen vilar på överenskommelser eller någon annan form av riktat bidrag är det nödvändigt att skilja på vad som utgör finansiering av sektorn och vad som utgör någon form av statlig finansiering av verksamhet inom SKR.

Det finns här enbart skäl att reflektera över statens bidrag till finansieringen av sektorn. SKR vill särskilt framhålla att grunderna för sådan finansiering skulle behöva stadfästas i en statsbidragsprincip där generella statsbidrag alltid är utgångspunkten för de statliga satsningarna. Det leder till ett effektivt resursutnyttjande. Generella statsbidrag behöver också vara värdesäkrade och kopplade till skatteintäkternas och demografins utveckling.

I vissa fall kan sektorsbidrag vara ett alternativ och de kan vara motiverade när det finns behov av handlingsutrymme att rikta politiska ambitioner.

Riktade statsbidrag är däremot mer utmanande att hantera på lokal och regional nivå. De är typiskt sett svåra att omsätta i ett kort perspektiv. Nyttan för den enskilda kommunen står sällan i proportion till den administrativa bördan. Det lokala genomslaget av den statliga satsningen som sådan har svårt att få avsedd effekt. Riktade bidrag bör därför användas med största försiktighet och återhållsamhet. De riktade statsbidragen kommer dock sannolikt alltid att vara en del av den politiska verkligheten.

SKR vill därför understryka att en stabil och förankrad statsbidragsprincip bidrar till att skapa stadga i finansieringen av sektorn. SKR betonar också värdet av att en statsbidragsprincip stadfästs i någon form.

12.3 Alternativ till överenskommelser med SKR

SKR har självklart en positiv grundinställning till direktkontakter mellan statliga myndigheter med enskilda kommuner och regioner. Med det sagt vill SKR betona att förbundet är en medlemsorganisation som företräder sina medlemmar i demokratiska former - där också representativiteten i form av landets valresultat är tillgodosedd. Genom SKR kan den lokala och regionala nivåns hela politiska mångfald få genomslag.

SKR har därmed svårare att se värdet av att nya strukturer för samverkan byggs upp.

12.3.1-2 Regionalisering av Socialstyrelsen – ett sätt för staten att bättre kunna samverka med och stödja regionerna

SKR har starka invändningar mot de delar som avser samverkan mellan staten och huvudmännen inom hälso- och sjukvården.

Utredaren menar Socialstyrelsen i större utsträckning bör få ett stödjande uppdrag genom inrättande av regionala myndighetskontor och föreslår att regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att utreda bildandet av en regional organisation för myndigheten som kan samverka med landets sex samverkansregioner. Syftet är att åstadkomma ett verkligt partsförhållande genom att det i hälso- och sjukvårdslagen införs en skyldighet för

regionerna i en samverkansregion att bilda en gemensam nämnd eller ett kommunalförbund för samverkan med staten.

SKR avstyrker förslagen i alla delar. Skälen är flera.

En utgångspunkt för kommunal självstyrelse är att beslut i välfärden bäst fattas så nära verksamhet och medborgare som möjligt. Det är en del av det demokratiska fundamentet för kommunal självstyrelse.

När det gäller samverkansregionerna måste det också betonas att dessa har ett begränsat uppdrag i förhållande till hela det regionala ansvaret för hälso- och sjukvården. I sammanhanget måste även hänsyn tas till viktiga frågor som rör den kommunala hälso- och sjukvården. Hur en sådan lösning skulle fungera i praktiken är därför svårt att se. Samverkan inom de sex sjukvårdsregionerna är också utvecklad och anpassad till de samverkansbehov verksamheten kräver inom respektive region. Ytterligare formalisering ger inga svar på de frågor som eventuellt kan skava till följd av regionala målkonflikter. Inte heller bidrar det till bättre likvärdighet.

En reglering som ställer organisatoriska krav är typiskt sett ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen och den grundlagsfästa idén om organisationsfrihet. De offentlighetsrättsliga formerna för samverkan – kommunalförbund och gemensam nämnd – kan ibland leda till politiska utmaningar när det kommer till representativitet och politisk styrning. Samverkan i kommunalförbundsform är även förenad med vissa rättsliga utmaningar. Det gäller exempelvis när det kommer till att formulera en förbundsordning som innebär att de samverkande regionerna bibehåller sin befogenhet i de samverkansfrågor som ska kunna hanteras i kommunalförbundet.

SKR anser mot denna bakgrund att en tvingade modell är olämplig som samverkansform.

12.4.1 Behovet av insyn i SKR

Som medlemsorganisation vilar SKR på en demokratisk representativitet som speglar valresultatet i landets kommuner och regioner. I organisationens uppgift ligger att fånga det som är av gemensamt intresse. SKR som medlemsorganisation arbetar därför medlemsnära och med stor öppenhet. Det kan därför ifrågasättas hur stort det verkliga behovet av ökad insyn i SKR:s verksamhet egentligen är.

SKR är bärare av flera olika roller. Både i egenskap av att vara en medlemsorganisation och som arbetsgivarorganisation finns det delar av förbundets verksamhet som är svår att förena med en fullständig öppenhet. Det måste därför finnas regler som ger utrymme att skydda viss information. Det gäller bl.a. information kopplad till rollen som

arbetsgivarorganisation – men även uppgifter inom ramen för förbundets rådgivning. Det finns även viss statistik som bör omfattas av statistiksekretess. Sammantaget ställs höga krav på tillkommande reglering som kan skydda information hos SKR som av olika skäl är känslig. Tilläggas kan att SKR:s nuvarande systemen för dokumenthantering inte är uppbyggt för att kunna hantera en tillämpning av offentlighetsprincipen på samma villkor som en myndighet. Detsamma gäller även den inre organisationen i övrigt. Om en offentlighetsprincip ska införas för SKR krävs flera svåra intresseavvägningar och reglering på många punkter. Att införa en offentlighetsprincip för SKR är därför varken enkelt eller utan kostnader.

Med det sagt är SKR angelägen om att upprätthålla och utveckla transparensen i verksamheten. Öppenhet och transparens som princip är avgörande för medlemsnyttan. Utvecklingen av medlemsdialoger på såväl politisk nivå som med andra företrädare för kommunala verksamheter bidrar till uppfyllande av organisationens ändamål och verksamhetsidé.

13 Överläggningar mellan regeringen och kommunsektorn

SKR välkomnar utredningens förslag om en lagstiftning för formaliserade samråd mellan staten och kommunsektorn. SKR har länge efterfrågat ett formaliserat samråd som behandlar långsiktiga, övergripande och principiellt viktiga frågor som rör relationen mellan staten och kommunsektorn. Det är också ett välkommet svar på den kritik Sverige har fått i samband med att Europarådet granskat hur Sverige lever upp till sina åtaganden i Europarådets konvention om kommunal självstyrelse.

Det förekommer överläggningar redan idag, men om dessa formaliseras skapas en annan stabilitet. En formaliserad ordning blir inte personbunden på samma vis som en informell struktur. En fast form blir också stabil trots regeringsskiften.

13.2 Självstyrelsekonventionens samrådskrav

SKR delar inte utredningens bedömning att den nuvarande ordningen för samråd med kommunerna uppfyller självstyrelsekonventionens krav. SKR vill här särskilt peka på att Europarådskongressen, som övervakar självstyrelsekonventionens tillämpning, vid de två senaste övervakningstillfällena, år 2013 och år 2022, riktat kritik mot att Sverige saknar ett formellt samrådsförfarande.

13.7 En formaliserad ordning för överläggningar bör införas

SKR delar utredningens bedömning att det behövs en formalisering av regeringens överläggningar med kommunsektorn. Bedömningen ligger i linje med de förslag på samråd som SKR tidigare har tagit fram.

Syftet med ett mer formaliserat samråd är att skapa gemensam kunskap om och förståelse för förhållandena inom den kommunala sektorn. Det bidrar även till att identifiera behov av insatser från staten liksom från kommuner och regioner.

Den ordning som föreslås innebär att regeringens överläggningar med kommunsektorn formaliseras i en lag som ställer krav på att regelbundna sammanträden med företrädare för kommunsektorn ska hållas. Lagförslaget innehåller även enkla och grundläggande bestämmelser om överläggningarna och om en redovisningsskyldighet inför riksdagen, vilket mer än väl möter de krav självstyrelsekonventionen ställer. Formaliserade överläggningar kan säkras genom den lagreglering utredningen föreslår eller via en överenskommelse i riksdagen motsvarande den som etablerats för finansieringsprincipen.

SKR betonar att det är viktigt att kommunerna och regionerna själva får bestämma vilken organisation som företräder dem. I enlighet med självstyrelsekonventionen är det naturligt att det är den demokratiskt valda medlemsorganisationen.

SKR tillstyrker förslaget om en lag för formaliserade samråd.

15 Deltagande på distans

SKR välkomnar att förutsättningarna för digitala politiska möten i kommuner och regioner klarläggs genom förslagen till förtydliganden i kommunallagen. Ur ett kommunaldemokratiskt perspektiv är det av största vikt att de formella förutsättningarna att fatta politiska beslut är robusta.

Under en fredstida kris – som exempelvis under coronapandemin – visade sig den befintliga möjligheten till deltagande på distans i kommunallagen vara helt avgörande för att möjligheten att genomföra demokratiska sammanträden. Sedan dess har den allmänna teknikmognaden ökat och samhällsutvecklingen gått mot en allt större acceptans av sammanträden med deltagande på distans. Samtidigt har utvecklingen i rättspraxis bidragit till viss osäkerhet kring tillämpningen.

15.10.1 De formella kraven för deltagande på distans bör ändras

SKR delar utredningens bedömning att det finns ett behov av att kunna delta på distans vid fullmäktige- och nämndsammanträden och instämmer i

att de formella kraven i kommunallagens reglering av fullmäktige- och nämndsammanträden bör ändras för att inte onödigtvis begränsa möjligheterna till deltagande på distans.

SKR delar också bedömningen att deltagande på distans även framgent bör betraktas som ett komplement till det fysiska sammanträdet.

SKR instämmer i att ordförandes roll att leda sammanträdet och ansvara för ordningen kan tydliggöras när ledamöter deltar på distans. Det innebär enligt SKR:s mening ett särskilt ansvar för att det som utgör sammanträdets kärna: dvs att ledamöterna ska kunna följa och delta i debatten, följa och framställa yrkanden, följa propositionsordningen, delta i beslutsfattandet, och vid behov reservera sig.

SKR tillstyrker förslaget att deltagande på distans ska ske genom ljud och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att ordföranden kan säkerställa vem som deltar i sammanträdet och att den som deltar i sammanträdet kan följa sammanträdet och delta i behandlingen av ärendena.

15.10.2 Fullmäktiges presidium ska inte kunna delta på distans

SKR konstaterar att det finns skäl att skilja på vad som bör gälla för distansdeltagande i fullmäktige respektive i nämnd med hänvisning till att fullmäktiges sammanträden bör äga rum på en plats dit allmänheten har tillträde.

Möjligheten för allmänheten att kunna besöka en fysisk plats där folkvaldas argument, debatt och beslut ges uttryck och kan följas är av stor betydelse för den lokala demokratin.

Praktiska skäl talar också för att fullmäktiges presidium ska vara samlat på en plats. SKR:s rapport Politiska möten i kommuner och regioner 2021 visar på att det är resurskrävande för presidium och förvaltning att genomföra digitala politiska möten och förutsätter en annan arbetsinsats än vid ett fysiskt möte med ökad bemanning för förberedelse och genomförandet av sammanträdet. Liksom vid ett fysiskt möte kräver det även ett gott samarbete mellan presidium och sekreterare.

SKR tillstyrker mot den bakgrunden förslaget att fullmäktiges presidium inte får delta på distans – utan ska befinna sig på den fysiska platsen varifrån ordföranden leder sammanträdet och dit allmänheten har tillträde då sammanträdet är offentligt.

15.10.3 Fullmäktigebeslut om nämndsammanträden på distans

SKR tillstyrker förslaget att fullmäktige ska besluta i vilken utsträckning samtliga ledamöter i en nämnd får eller ska kunna delta på distans.

Klargöranden om vad som kan behöva regleras i arbetsordning och reglemente kommer att bidra till en säkrare tillämpning. I arbetsordningen kan exempelvis avgöras i vilken utsträckning som beslutsfattande med samtliga ledamöter på distans ska vara tillåtet liksom om det ska vara upp till varje enskild nämnd att välja att utnyttja möjligheten till distansdeltagande. Det kan också behöva förtydligas att distansdeltagande är en möjlighet och inte en rättighet för enskilda ledamöter. Det är därför enligt SKR:s uppfattning lämpligt att det framgår om det är ett nämndbeslut eller ordförandebeslut som krävs för att utnyttja möjligheten till distansmöten.

15.10.4 Ikraftträdande

SKR tillstyrker att ändringarna om deltagande på distans i kommunallagen träder i kraft så snart det kan ske – i bästa fall den 1 januari 2026.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande